

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MELCHIOR WATHELET
της 9ης Νοεμβρίου 2016¹

Υπόθεση C-618/15

Concurrence SARL

κατά

Samsung Electronics France SAS,

Amazon Services Europe Sàrl

[αίτηση του Cour de cassation (ακυρωτικό δικαστήριο, Γαλλία)

για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 5, σημείο 3 — Διεθνής δικαιοδοσία — Ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας — Δίκτυο επιλεκτικής διανομής — Απαγόρευση μεταπωλήσεως εκτός δικτύου στο διαδίκτυο — Αγωγή με αίτημα την παύση παράνομης συμπεριφοράς — Σύνδεσμος»

1. Η κρινόμενη αίτηση προδικαστικής απόφασης, η οποία αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001² (κανονισμού Βρυξέλλες Ι), υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Concurrence SARL, εταιρίας με έδρα στη Γαλλία, και των εταιριών Samsung SAS, με έδρα επίσης στη Γαλλία, και Amazon Services Europe Sàrl, με έδρα στο Λουξεμβούργο, η οποία έχει ως αντικείμενο προβαλλόμενη παράβαση της απαγορεύσεως μεταπωλήσεως εκτός δικτύου επιλεκτικής διανομής και μέσω εμπορικού ιστοτόπου (market place), με προσφορές πωλήσεως που αναρτώνται σε κάποιους ιστότοπους, η διαχείριση των οποίων ασκείται σε διάφορα κράτη μέλη και συγκεκριμένα στους ιστότοπους Amazon.fr, Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es και Amazon.it.

2. Η προβληματική των αδικημάτων που τελούνται μέσω διαδικτύου (στο εξής: αδικήματα μέσω διαδικτύου) δεν είναι εύκολη, καθώς είναι ιδιαιτέρως δύσκολο να προσδιοριστεί ο τόπος τελέσεως των αδικημάτων αυτών σε ένα εξ ορισμού παγκόσμιο δίκτυο, με βάση είτε το γενεσιουργό τους γεγονός είτε την προκληθείσα ζημία. Επιπλέον, τα αδικήματα μέσω διαδικτύου δεν είναι μόνον όσα απαντούν στον τύπο, στο ραδιόφωνο ή στην τηλεόραση (δυσφήμιση, προσβολή ιδιωτικής ζωής), αλλά, όπως καταδεικνύει η νομολογία του Δικαστηρίου που παρατίθεται στις προτάσεις αυτές, περιλαμβάνουν και άλλα είδη, όπως η διάθεση προς πώληση στο διαδίκτυο προϊόντων παραπομπής/απομιμήσεως ή η παράβαση απαγορεύσεων μεταπωλήσεως εκτός δικτύου επιλεκτικής διανομής, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη. Έχει υποστηριχθεί η άποψη ότι το θετικό δίκαιο δεν είναι ακόμη σε θέση να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα αδικήματα μέσω διαδικτύου³.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).

3 — Βλ. Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ Lextenso éditions, 5η έκδ., 2015, σ. 284, καθώς και εκεί παρατιθέμενη θεωρία και τη σχετική συζήτηση στη γαλλική νομολογία, ορόσημο στην οποία υπήρξε η διαφωνία μεταξύ του Première chambre civile (πρώτου τμήματος αστικών διαφορών) και του Chambre commerciale (τμήματος εμπορικών διαφορών) του γαλλικού Cour de cassation (ακυρωτικού δικαστηρίου, Γαλλία). Βλ., επίσης, Kur, A., «Article 2:202: *Infringement*», καθώς και «Special issues posed by Internet use and “media overspill”», σε *Conflict of laws in Intellectual Property, The CLIP Principles and Commentary*, European Max Planck Group on CLIP, Oxford, 2013, σ. 80.

I – Το νομικό πλαίσιο

A – Το δίκαιο της Ένωσης

1. Ο κανονισμός 44/2001

3. Οι αιτιολογικές σκέψεις 11, 12 και 15 του κανονισμού 44/2001 έχουν ως εξής:

«(11) Οι κανόνες δικαιοδοσίας πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου και η δωσιδικία αυτή πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των μερών δικαιολογεί άλλο συνδετικό παράγοντα. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

(12) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για τη διευκόλυνση του έργου της δικαιοσύνης.

[...]

(15) Για λόγους αρμονικής απονομής της δικαιοσύνης θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης και να αποφεύγεται η έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων σε δύο κράτη μέλη. [...]»

4. Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας περιέχονται στο κεφάλαιο II του κανονισμού 44/2001. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, το οποίο περιλαμβάνεται στο τιτλοφορούμενο «Γενικές διατάξεις» τμήμα 1 του εν λόγω κεφαλαίου, έχει ως εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

5. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο ίδιο τμήμα 1, ορίζει τα εξής:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 7 του παρόντος κεφαλαίου.»

6. Το άρθρο 5, σημείο 3, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 2 του κεφαλαίου II του κανονισμού αυτού, που φέρει τον τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες», προβλέπει τα εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

[...]

3) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός.»

7. Ο κανονισμός 44/2001 καταργήθηκε από το άρθρο 80 του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012⁴ (καλούμενου κανονισμού «Βρυξέλλες Ια»). Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 81, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1215/2012, ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται από τις 10 Ιανουαρίου 2015. Δεδομένου ότι η κύρια δίκη άρχισε προ της εν λόγω ημερομηνίας, στην κρινόμενη υπόθεση έχει εφαρμογή ο κανονισμός 44/2001.

2. Ο κανονισμός (ΕΚ) 864/2007

8. Το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007⁵, με τίτλο «Αθέμιτος ανταγωνισμός και πράξεις που περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό», έχει ως εξής:

«1. Το εφαρμοστέο δίκαιο στην εξωσυμβατική ενοχή η οποία απορρέει από πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία θίγονται ή ενδέχεται να θιγούν οι σχέσεις ανταγωνισμού ή τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.

2. Αν πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού θίγει αποκλειστικά τα συμφέροντα συγκεκριμένου ανταγωνιστή, εφαρμόζεται το άρθρο 4.

[...]

B – Το γαλλικό δίκαιο

9. Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, το άρθρο L. 442-6, παράγραφος 1, 6°, του εμπορικού κώδικα προέβλεπε ότι «κάθε παραγωγός, έμπορος, βιομήχανος ή πρόσωπο εγγεγραμμένο στο επαγγελματικό μητρώο που συμμετέχει αμέσως ή εμμέσως στην παράβαση της απαγορεύσεως μεταπωλήσεως εκτός δικτύου στην οποίαν υπόκειται διανομέας που δεσμεύεται από συμφωνία επιλεκτικής ή αποκλειστικής διανομής που εξαιρείται από τους εφαρμοστέους κανόνες του δικαίου ανταγωνισμού, υπέχει ευθύνη και υποχρεούται να αποκαταστήσει την προκληθείσα από την παράβαση αυτή ζημία».

II – Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Concurrence ασκεί δραστηριότητα λιανικής πωλήσεως ηλεκτρονικών προϊόντων ευρείας καταναλώσεως μέσω καταστήματος που βρίσκεται στην place de la Madeleine στο Παρίσι (Γαλλία), καθώς και μέσω του ιστοτόπου ηλεκτρονικών πωλήσεων «concurrency.fr». Στις 16 Μαρτίου 2012, συνήψε με τη Samsung σύμβαση επιλεκτικής διανομής με τίτλο «Détaillant Spécialiste ELITE» [ειδικευμένος πωλητής λιανικής ELITE], η οποία αφορούσε τα προϊόντα πολυτελείας της Samsung (σειρά ELITE). Η σύμβαση προέβλεπε, μεταξύ άλλων, απαγόρευση της πωλήσεως των εν λόγω προϊόντων στο διαδίκτυο.

11. Στη συνέχεια, ανέκυψε διαφορά μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Η Samsung προσήψε στην Concurrence ότι παρέβη τη σύμβαση επιλεκτικής διανομής διαθέτοντας προς πώληση τα προϊόντα της σειράς ELITE μέσω του ιστοτόπου της. Η Concurrence, με τη σειρά της, αμφισβήτησε τη νομιμότητα των ρητρών της συμβάσεως, ισχυριζόμενη, μεταξύ άλλων, ότι δεν εφαρμόζονταν ομοιόμορφα σε όλους τους διανομείς, ορισμένοι από τους οποίους διέθεταν προς πώληση τα εν λόγω προϊόντα στους ιστοτόπους της Amazon, χωρίς καμιά αντίδραση εκ μέρους της Samsung.

4 — Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2002, L 351, σ. 1).

5 — Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές («Ρώμη II») (ΕΕ 2007, L 199, σ. 40).

12. Με επιστολή της 20ής Μαρτίου 2012, η Samsung ενημέρωσε την Concurrence ότι η εμπορική τους σχέση θα τερματιζόταν στις 30 Ιουνίου 2013.

13. Τον Απρίλιο του 2012, η Concurrence ισχυριζόμενη ότι η άρνηση της εταιρίας Samsung να της παραδώσει προϊόντα της σειράς ELITE ερχόταν σε αντίθεση προς τις δεσμεύσεις της, κατέθεσε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατά της Samsung ενώπιον του tribunal du commerce de Paris (δικαστηρίου εμπορικών διαφορών του Παρισιού, Γαλλία).

14. Με διάταξη της 18ης Απριλίου 2012, το ως άνω δικαστήριο απέρριψε τα αιτήματα της Concurrence. Η διάταξη αυτή επικυρώθηκε με απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012 του cour d'appel de Paris (εφετείου του Παρισιού, Γαλλία), το οποίο δίκασε με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

15. Με την από 3 Δεκεμβρίου 2012 αίτησή της κατά της Samsung και της Amazon, η Concurrence ζήτησε από τον δικαστή ασφαλιστικών μέτρων του tribunal de commerce de Paris να κρίνει ότι δεν μπορεί να προβληθεί εναντίον της η απαγόρευση διαδικτυακής πώλησής των προϊόντων της σειράς ELITE που είχε επιβληθεί με τη σύμβαση επιλεκτικής διανομής και, ως εκ τούτου, να διατάξει τη Samsung να συνεχίσει να της παραδίδει τα προϊόντα τα οποία αφορούσε η σύμβαση αυτή, καθώς και να διατάξει την Amazon να αποσύρει από τους ιστοτόπους της Amazon.fr, Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es και Amazon.it κάθε προσφορά ορισμένων μοντέλων των προϊόντων Samsung.

16. Με διάταξη που εξέδωσε κατόπιν κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας στις 8 Φεβρουαρίου 2013, ο δικαστής ασφαλιστικών μέτρων του tribunal de commerce de Paris (δικαστηρίου εμπορικών διαφορών του Παρισιού) έκρινε ότι δεν είχε δικαιοδοσία όσον αφορά τους ιστοτόπους της Amazon στο εξωτερικό, αποφάνθηκε ότι δεν συνέτρεχε λόγος για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων όσον αφορά τα αιτήματα της Concurrence κατά της Samsung και απέρριψε τα αιτήματα της Concurrence που στρέφονταν κατά της Amazon France.

17. Στις 27 Ιουνίου 2013, η Concurrence άσκησε έφεση κατά της ως άνω απόφασης ενώπιον του cour d'appel de Paris (εφετείου του Παρισιού). Με απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2014, το τελευταίο μεταρρύθμισε εν μέρει τη διάταξη του tribunal de commerce de Paris (δικαστηρίου εμπορικών διαφορών του Παρισιού) και επικύρωσε το απαράδεκτο των αιτημάτων της Concurrence κατά της Samsung και την απόρριψη των αιτημάτων της Concurrence κατά της Amazon Services Europe.

18. Κατόπιν αυτού, η Concurrence άσκησε αναίρεση κατά της τελευταίας αυτής απόφασης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

19. Με την αίτηση αναιρέσεως, η Concurrence υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι με την αναιρεσιβαλλόμενη επικυρωτική απόφαση εσφαλμένως κρίθηκε ότι τα γαλλικά δικαστήρια δεν είχαν δικαιοδοσία όσον αφορά τους ιστοτόπους της Amazon στο εξωτερικό, για τον λόγο ότι αυτοί δεν απευθύνονταν στο γαλλικό κοινό. Ακόμη και αν υποτεθεί, όμως, ότι δεν αρκεί το κριτήριο της προσβασιμότητας του ιστοτόπου, το cour d'appel de Paris (εφετείο του Παρισιού) παρέλειψε παρανόμως να ερευνήσει αν το σύστημα πώλησής από τους ιστοτόπους της Amazon επέτρεπε την αποστολή των διατιθέμενων προς πώληση προϊόντων όχι μόνον στο κράτος προελεύσεως του ιστοτόπου αλλά και στα λοιπά ευρωπαϊκά κράτη και ειδικότερα στη Γαλλία, γεγονός που θα επέτρεπε να δικαιολογηθεί η διεθνής δικαιοδοσία των γαλλικών δικαστηρίων.

20. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι η διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα ότι δεν αντιστοιχεί σε καμιά από τις περιπτώσεις που έχουν ήδη αντιμετωπιστεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου για το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001. Με την ασκηθείσα αγωγή επιδιώκεται ένας εξουσιοδοτημένος διανομέας, ο οποίος είναι εγκατεστημένος στη Γαλλία και εκμεταλλεύεται ιστότοπο ηλεκτρονικών πωλήσεων να πάψει να υφίσταται τη ζημία που υποστηρίζει

ότι προκαλείται από το γεγονός ότι ο προμηθευτής παραβαίνει την περιεχόμενη στη σύμβαση επιλεκτικής διανομής απαγόρευση μεταπωλήσεως προϊόντων εκτός του δικτύου επιλεκτικής διανομής στο οποίο ανήκει ο διανομέας, με διαδικτυακές προσφορές πωλήσεως μέσω διαφόρων εμπορικών ιστοτόπων, η διαχείριση των οποίων ασκείται στη Γαλλία και σε άλλα κράτη μέλη.

21. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Cour de cassation (ακυρωτικό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι, σε περίπτωση προβαλλομένης παραβιάσεως απαγορεύσεως μεταπωλήσεως εκτός δικτύου επιλεκτικής διανομής και μέσω της διαδικτυακής αγοράς, με διαδικτυακές προσφορές πωλήσεως σε πλείονες ιστοτόπους των οποίων η διαχείριση ασκείται εντός διαφορετικών κρατών μελών, ο εξουσιοδοτημένος διανομέας που θεωρεί εαυτόν ζημιωθέντα έχει τη δυνατότητα να ασκήσει αγωγή με αίτημα την παύση των παρανόμων πράξεων ενώπιον του δικαστηρίου εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας του οποίου είναι ή ήταν προσβάσιμο το διαδικτυακό περιεχόμενο ή πρέπει να υφίσταται άλλος σύνδεσμος;»

III – Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

22. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Concurrency, η Amazon Services Europe, η Γαλλική, η Ιταλική και η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεν ζητήθηκε ούτε αποφασίστηκε αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

IV – Εκτίμηση

A – Σύνθεση των παρατηρήσεων των διαδίκων

23. Η Concurrency υποστηρίζει ότι δύναται να ασκήσει αγωγή με αίτημα την παύση παράνομης συμπεριφοράς που προκύπτει από την προβαλλόμενη παράβαση ενώπιον του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου είναι ή ήταν προσβάσιμο το διαδικτυακό περιεχόμενο και ότι δεν είναι αναγκαίο να υφίσταται άλλος σύνδεσμος. Για να συντρέχει ζημία η οποία προκλήθηκε στη Γαλλία από ανάρτηση προσφορών σε αλλοδαπούς ιστοτόπους, αρκεί οι προσφορές αυτές να ενδιαφέρουν εν δυνάμει τον Γάλλο πελάτη, να είναι, δηλαδή, δυνατή η αγορά του προϊόντος στη Γαλλία. Στην προκειμένη περίπτωση, οι επίμαχες τηλεοράσεις μπορούσαν να πωληθούν από μια χώρα σε άλλη, η δε σχετική αγορά δεν περιορίζεται στη Γαλλία.

24. Κατά την Concurrency, στην περίπτωση μιας συμβάσεως επιλεκτικής διανομής, η αγορά αποτελείται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συχνά και από την Ελβετία, και η σύμβαση αυτή παρέχει δικαίωμα πωλήσεως ή απαγορεύει την πώληση στην επικράτεια όλων αυτών των χωρών. Η αγορά των τηλεοράσεων Samsung για έναν Γάλλο μεταπωλητή είναι η ευρωπαϊκή αγορά. Σε αυτήν μπορεί να πραγματοποιεί πωλήσεις, αλλά και να έχει ως ανταγωνιστές αλλοδαπούς μεταπωλητές οι οποίοι αναλαμβάνουν την αποστολή των προϊόντων που πωλούν από τη χώρα τους είτε αναρτώντας αγγελίες στους ιστοτόπους τους, τους οποίους διαχειρίζονται από το εξωτερικό και οι οποίοι είναι ορατοί στη Γαλλία (για παράδειγμα, τον Amazon.it), είτε αναρτώντας αγγελίες στον γαλλικό ιστότοπο (Amazon.fr), αν έχουν δικαίωμα πωλήσεως στη Γαλλία. Εν προκειμένω, η αγορά και η παράδοση των τηλεοράσεων Samsung ELITE μπορεί να πραγματοποιηθεί από οποιαδήποτε χώρα.

25. Αντιθέτως, σύμφωνα με την Amazon Services Europe, δεν αρκεί το περιεχόμενο που δημοσιεύεται στο διαδίκτυο να είναι προσβάσιμο από την περιφέρεια του επιλαμβανόμενου δικαστηρίου, αλλά πρέπει επίσης το περιεχόμενο αυτόνα απευθύνεται στο κοινό που κατοικεί στη σχετική επικράτεια· τούτο απαιτεί να συντρέχουν σωρευτικώς διάφορα στοιχεία, με κυριότερα την αναφορά στο εφαρμοστέο δίκαιο, τον τόπο παραδόσεως των προς πώληση προϊόντων, τη γλώσσα στην οποία έχουν συνταχθεί οι αγγελίες, το νόμισμα στο οποίο καθορίζεται η τιμή πώλησεως, ακόμη και τις χρησιμοποιούμενες διαφημιστικές πρακτικές.

26. Σε αντίθεση με την προσβολή του δικαιώματος στην προσωπικότητα ή της πνευματικής ιδιοκτησίας –στην περίπτωση των οποίων η ζημία προκαλείται με την απλή διάδοση του επίμαχου περιεχομένου–, ένας εξουσιοδοτημένος διανομέας δεν μπορεί να υποστεί ζημία από την παραβίαση ενός στεγανού δικτύου επιλεκτικής διανομής, παρά μόνον εάν οι εν δυνάμει πελάτες του οδηγηθούν στην αγορά των προσφερόμενων από τους ιστοτόπους αυτούς προϊόντων. Επομένως, σε καλύτερη θέση για να εκτιμήσει τη ζημία αυτή είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κοινό προς το οποίο απευθύνονται οι αγγελίες πώλησεως των εν λόγω προϊόντων.

27. Σύμφωνα με τη Γαλλική Κυβέρνηση, διαφορά με αντικείμενο παράβαση όπως η επίδικη στην κύρια δίκη πρέπει να μπορεί να αχθεί ενώπιον των γαλλικών δικαστηρίων, στο μέτρο που γεγονός που συνέβη σε άλλο κράτος μέλος προκάλεσε ή απειλεί να προκαλέσει ζημία στην περιφέρεια του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται της υποθέσεως.

28. Η ίδια κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, στην περίπτωση διαφοράς με αντικείμενο τη διάθεση προς πώληση από εμπορικό ιστότοπο που απευθύνεται σε καταναλωτές της Ένωσης επώνυμων προϊόντων τα οποία προορίζονται από τον δικαιούχο προς πώληση για τρίτα κράτη, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το γεγονός ότι ιστότοπος είναι προσβάσιμος από την επικράτεια που καλύπτεται από το σήμα δεν αρκεί για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι αναρτώμενες στον εν λόγω ιστότοπο προσφορές προς πώληση έχουν ως αποδέκτες καταναλωτές ευρισκόμενους στην επικράτεια αυτή. Επομένως, στα εθνικά δικαστήρια απόκειται να εκτιμούν κατά περίπτωση αν υφίστανται κατάλληλες ενδείξεις για το ότι μια προσφορά προς πώληση αναρτώμενη σε εμπορικό ιστότοπο προσβάσιμο στην καλυπτόμενη από το σήμα επικράτεια έχει ως αποδέκτες καταναλωτές ευρισκόμενους στην επικράτεια αυτή, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το γεγονός ότι η προσφορά προς πώληση αναφέρει τις γεωγραφικές ζώνες προς τις οποίες ο πωλητής αναλαμβάνει την αποστολή του προϊόντος⁶.

29. Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635), διέφερε από την κρινόμενη, στην οποία, λόγω της προβαλλόμενης ζημίας, η ενάγουσα της κύριας δίκης άσκησε αγωγή με αίτημα την παύση της παράνομης συμπεριφοράς, ζητώντας να αποσυρθεί η επίμαχη προσφορά από τον εμπορικό ιστότοπο. Σύμφωνα με την ίδια κυβέρνηση, σε μια τέτοια περίπτωση, υπό το πρίσμα των αρχών που έχει καθιερώσει το Δικαστήριο όσον αφορά τη δυνατότητα διαδόσεως των παραβάσεων που διαπράττονται μέσω διαδικτύου, τη φύση του προσβαλλόμενου δικαιώματος και τα μέσα προστασίας του, καθώς και τους σκοπούς της προβλεψιμότητας και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, οι οποίοι δικαιολογούν την προσφυγή στην εξεταζόμενη εναλλακτική δωσιδικία, πρέπει να θεωρηθεί ότι αρμόδια είναι είτε τα δικαστήρια του κράτους μέλους από το οποίο ασκείται η διαχείριση του εμπορικού ιστοτόπου στον οποίο αναρτήθηκε η επίδικη προσφορά, είτε τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο η εν λόγω προσφορά είναι σε κάθε περίπτωση προσβάσιμη και μπορεί να οδηγήσει στην αγορά του προϊόντος.

6 — Απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ. (C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψεις 64 και 65).

30. Σύμφωνα με τη Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, δεδομένου ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά εξουσιοδοτημένο διανομέα, ο οποίος ισχυρίζεται ότι υπέστη ζημία από την παράβαση της απαγορεύσεως πωλήσεως εκτός του δικτύου επιλεκτικής διανομής στο οποίο ανήκει, η προβαλλόμενη ζημία συνίσταται σε μείωση του μεριδίου του στην αγορά, με αποτέλεσμα να πρέπει να ληφθεί υπόψη η αγορά του εν λόγω εξουσιοδοτημένου διανομέα, προκειμένου να προσδιοριστεί η περιφέρεια των δικαστηρίων που έχουν διεθνή δικαιοδοσία. Επομένως, κρίσιμο είναι το κριτήριο της δυνατότητας αποκτήσεως του προϊόντος στην περιφέρεια του επιληφθέντος δικαστηρίου.

31. Η ίδια κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι, σε αντίθεση με τις αποφάσεις που εκδόθηκαν από το Δικαστήριο όσον αφορά την προστασία του δικαιώματος στην προσωπικότητα (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2011, eDate Advertising κ.λπ., C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685), του δικαιώματος επί σήματος (απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger, C-523/10, EU:C:2012:220), ή της πνευματικής ιδιοκτησίας (απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635), η προβαλλόμενη στην υπόθεση της κύριας δίκης παράβαση συνίσταται στη «μεταπώληση» προϊόντων εκτός δικτύου επιλεκτικής διανομής. Έτσι, η προσβολή δεν επέρχεται από μόνη τη διάδοση του περιεχομένου στο διαδίκτυο, καθόσον προϋποθέτει την ολοκλήρωση ορισμένων συμπληρωματικών πράξεων ικανών να προκαλέσουν ζημία.

32. Η Επιτροπή προτείνει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι, όταν προβάλλεται παράβαση της απαγορεύσεως πωλήσεως εκτός δικτύου επιλεκτικής διανομής, η οποία διαπράχθηκε μέσω διαδικτυακής προσφοράς των προϊόντων που αποτελούν το αντικείμενο του αποκλειστικού δικαιώματος από ιστοτόπους που λειτουργούν σε διάφορα κράτη μέλη, ως τόπος επελεύσεως της ζημίας πρέπει να θεωρηθεί ο τόπος στον οποίον ο κάτοχος του δικαιώματος αποκλειστικής διανομής υπέστη μείωση των πωλήσεών του και ο τόπος αυτός συμπίπτει με την επικράτεια για την οποία διαθέτει αυτό το δικαίωμα.

B – Ανάλυση

33. Κατ' αρχάς, επισημαίνεται –και αυτό παρουσιάζει αυτοτελές ενδιαφέρον– ότι η νομοθεσία δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη για τα αδικήματα μέσω διαδικτύου, ούτε στον κανονισμό 1215/2012 ούτε στους κανονισμούς (ΕΚ) 593/2008⁷ και Ρώμη II (και ας μην ξεχνάμε ότι το διαδίκτυο υφίσταται ήδη μια εικοσιπενταετία). Δύο εξηγήσεις μπορούν να δοθούν για τη σιωπή αυτή: είτε ο Ευρωπαϊός νομοθέτης έκρινε ότι τα αδικήματα αυτά δεν παρουσιάζουν ιδιαιτερότητα σε βαθμό που να επιβάλλεται η θέσπιση ειδικών διατάξεων, είτε έκρινε το ζήτημα πολύ ευαίσθητο και θεώρησε προτιμότερο να αναμείνει τη νομολογία του Δικαστηρίου⁸ (θυμίζω, μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2011, eDate Advertising κ.λπ., C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685, της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger, C-523/10, EU:C:2012:220, της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, και της 22ας Ιανουαρίου 2015, Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28).

1. Οι αρχές που παρατίθενται ως εισαγωγή στην απάντηση προς το προδικαστικό ερώτημα

34. Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι οι διατάξεις του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνεύονται αυτοτελώς, βάσει του συστήματος και των σκοπών του⁹.

7 — Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη I) (ΕΕ 2008, L 177, σ. 6).

8 — Βλ. Gaudemet-Tallon, Η., όπ.π., σ. 286.

9 — Απόφαση της 16ης Μαΐου 2013, Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, σκέψη 22 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

35. Επισημαίνεται ότι «οι ειδικές δωσιδικίες του τίτλου II, τμήμα 2, του κανονισμού 44/2001, στις οποίες περιλαμβάνεται και αυτή του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού αυτού, προβλέπονται μόνον κατά παρέκκλιση από τη θεμελιώδη αρχή του άρθρου 2, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, που απονέμει αρμοδιότητα στα δικαστήρια του κράτους μέλους κατοικίας του εναγομένου»¹⁰.

36. Η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός, δεδομένου ότι συνιστά κανόνα ειδικής δωσιδικίας, πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ενώ δεν χωρεί ερμηνεία πέραν των ορίων των περιπτώσεων τις οποίες αφορά ρητώς ο κανονισμός 44/2001¹¹.

37. Στο πλαίσιο της τηρήσεως των ορίων αυτών πρέπει να ερμηνευθεί η έννοια του «τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός», η οποία περιέχεται στο άρθρο 5, σημείο 3 του κανονισμού 44/2001 και «αφορά τόσο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας όσο και τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός, οπότε ο εναγόμενος μπορεί να εναχθεί, κατ' επιλογή του ενάγοντος, ενώπιον του δικαστηρίου που έχει την έδρα του στον ένα ή στον άλλο από τους δύο αυτούς τόπους»¹².

38. Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, ο περιλαμβανόμενος στο άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας στηρίζεται στην ύπαρξη ιδιαίτερος στενού συνδέσμου μεταξύ της διαφοράς και των δικαστηρίων του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός, συνδέσμου ο οποίος δικαιολογεί την αναγνώριση διεθνούς δικαιοδοσίας στα εν λόγω δικαστήρια για λόγους ορθής απονομής της δικαιοσύνης και αποτελεσματικής οργανώσεως της δίκης¹³.

39. Δεδομένου ότι ο προσδιορισμός ενός από τα συνδεδεμένα στοιχεία που αναγνωρίζει η παρατεθείσα στα προηγούμενα σημεία νομολογία πρέπει να καθιστά δυνατή την αναγνώριση διεθνούς δικαιοδοσίας στο δικαστήριο που είναι αντικειμενικά σε καλύτερη θέση να εκτιμήσει κατά πόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της ευθύνης του εναγομένου προσώπου, αρμόδιο είναι μόνο το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το συνδεδεμένο στοιχείο¹⁴.

40. Στην προκειμένη περίπτωση, τίθεται το ερώτημα αν το αιτούν δικαστήριο είναι αρμόδιο με κριτήριο τον τόπο επελεύσεως της προβαλλόμενης ζημίας και μόνον. Όπως ανέφερε η Επιτροπή, από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το προδικαστικό ερώτημα αφορά τον τόπο στον οποίον επήλθε η ζημία και όχι τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός. Θεωρώ (όπως και η Γαλλική Κυβέρνηση) ότι το γενεσιουργό γεγονός που προκάλεσε την παράβαση της απαγορεύσεως μεταπωλήσεως εκτός δικτύου επιλεκτικής διανομής μπορεί να έγκειται στη συμπεριφορά του διαχειριστή καθενός από τους ιστοτόπους. Ως εκ τούτου, ένα τέτοιο γενεσιουργό γεγονός μπορεί να εντοπιστεί σε διάφορους τόπους, αναλόγως της έδρας του εν λόγω διαχειριστή ή των διαχειριστών. Επομένως, το γενεσιουργό γεγονός δεν επιτρέπει εν προκειμένω τη θεμελίωση της δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου.

41. Σύμφωνα με τη νομολογία, ο εν λόγω τόπος είναι αυτός στον οποίον προκάλεσε ζημία το γεγονός που μπορεί να θεμελιώσει ενοχή εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας¹⁵.

10 — Απόφαση της 16ης Μαΐου 2013, Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, σκέψη 23).

11 — Απόφαση της 16ης Μαΐου 2013, Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, σκέψη 24).

12 — Απόφαση της 16ης Μαΐου 2013, Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, σκέψη 25). Βλ., επίσης, απόφαση της 7ης Μαρτίου 1995, Shevill κ.λπ. (C-68/93, EU:C:1995:61, σκέψεις 30 και 33).

13 — Απόφαση της 16ης Μαΐου 2013, Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, σκέψη 26).

14 — Βλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, σκέψη 28).

15 — Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220, σκέψη 21).

42. Το Δικαστήριο έχει ήδη ερμηνεύσει το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 σε υποθέσεις στις οποίες προβλήθηκαν ισχυρισμοί για ζημίες που προκλήθηκαν από περιεχόμενο που αναρτήθηκε σε ιστότοπο και που, για τον λόγο αυτόν, είναι δυνατόν να επέλθουν σε περισσότερους του ενός τόπους¹⁶.

43. Όσον αφορά συγκεκριμένα τις προσβολές δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, το Δικαστήριο έχει κρίνει σε πολλές αποφάσεις¹⁷ ότι η διεθνής δικαιοδοσία προκαθορίζεται από την επικράτεια στην οποία προστατεύεται το επίδικο δικαίωμα. Πράγματι, τα δικαστήρια του κράτους μέλους προστασίας είναι σε καλύτερη θέση να κρίνουν ισχυρισμό που αφορά προσβολή του προστατευόμενου δικαιώματος.

44. Στην υπόθεση Wintersteiger (απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, C-523/10, EU:C:2012:220), η οποία αφορούσε ισχυρισμό περί προσβολής εθνικού σήματος, το Δικαστήριο έκρινε ότι τόσο ο σκοπός της προβλεψιμότητας όσο και ο σκοπός της ορθής απονομής της δικαιοσύνης συνηγορούσαν υπέρ της αναγνώρισης διεθνούς δικαιοδοσίας, με κριτήριο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας, στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο προστατευόταν το επίδικο δικαίωμα, τα οποία ήταν σε καλύτερη θέση να εκτιμήσουν αν όντως είχε προσβληθεί το εν λόγω δικαίωμα και μπορούσαν, δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού Ρώμη II, να εφαρμόσουν το εθνικό τους δίκαιο.

45. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έκρινε ότι «το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι διαφορά σχετική με την προβαλλόμενη προσβολή καταχωρισθέντος σε κράτος μέλος σήματος, λόγω του ότι διαφημιζόμενος χρησιμοποιεί λέξη-κλειδί πανομοιότυπη με το εν λόγω σήμα σε δικτυακό τόπο μηχανής αναζήτησης υπό εθνικό τομέα ανωτάτου επιπέδου άλλου κράτους μέλους, δύναται να αχθεί είτε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει καταχωριστεί το σήμα είτε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους του τόπου εγκαταστάσεως του διαφημιζομένου»¹⁸.

46. Στην απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, όσον αφορά τη προβαλλόμενη προσβολή περιουσιακού δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση αγωγής σε περίπτωση ενοχής από αδικοπραξία ή οιοδήποτε αδικοπραξία έχει το επιληφθέν δικαστήριο, εφόσον το κράτος μέλος της περιφέρειας του εν λόγω δικαστηρίου προστατεύει τα περιουσιακά δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τα οποία επικαλείται ο ενάγων και υπάρχει το ενδεχόμενο η προβαλλόμενη ζημία να επέλθει στην επικράτεια όπου έχει την έδρα του το επιληφθέν δικαστήριο. Τα δικαστήρια αυτά μπορούν επίσης, δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού Ρώμη II, να εφαρμόσουν το εθνικό τους δίκαιο. Στην απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Hi Hotel HCF (C-387/12, EU:C:2014:215), το Δικαστήριο εφάρμοσε την ως άνω νομολογία Pinckney στην περίπτωση προσβολής δικαιώματος εκτός διαδικτύου.

47. Ιδίως στις σκέψεις 41 και 42 της αποφάσεως της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635), το Δικαστήριο έκρινε ότι «κατά το στάδιο της εξέτασης της αρμοδιότητας ενός δικαστηρίου να επιδικάσει αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη, ο προσδιορισμός του τόπου επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος κατά την έννοια του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού [44/2001] δεν μπορεί να εξαρτάται από κριτήρια μη περιλαμβανόμενα στη διάταξη αυτή και αφορώντα στην εν λόγω εξέταση επί της ουσίας. Μάλιστα, η τελευταία αυτή διάταξη προβλέπει ως μοναδική προϋπόθεση να έχει επέλθει ή να ενδέχεται να επέλθει ζημία [...] Επομένως, αντιθέτως προς το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού [αυτού], το οποίο ερμηνεύθηκε με την

16 — Βλ. αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2011, eDate Advertising κ.λπ. (C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685), και της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220).

17 — Αποφάσεις της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220), της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635), και της 22ας Ιανουαρίου 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28).

18 — Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220, σκέψη 39).

[απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010, C-585/08 και C-144/09, Pammer και Hotel Alpenhof (EU:C:2010:740)], το άρθρο 5, σημείο 3, του ίδιου κανονισμού *δεν απαιτεί ειδικότερα η επίμαχη δραστηριότητα να “κατευθύνεται προς”* το κράτος μέλος του επιληφθέντος δικαστηρίου» (η υπογράμμιση δική μου).

48. Πράγματι, το Δικαστήριο ουδέποτε έκρινε ουσιώδες για τον προσδιορισμό του τόπου «όπου προκλήθηκε ζημία από το γεγονός που δύναται να στοιχειοθετήσει ευθύνη εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας» το να «κατευθύνεται» η δραστηριότητα που προκάλεσε τη ζημία ειδικά προς τον εν λόγω τόπο¹⁹.

49. Τέλος, από την απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, σκέψη 38), προκύπτει ότι, σε περίπτωση προβαλλόμενης προσβολής του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο κράτος μέλος του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου ασκήθηκε σχετική αγωγή, το τελευταίο έχει δικαιοδοσία, ως δικαστήριο του τόπου επελεύσεως της ζημίας, να κρίνει επί της αγωγής εφόσον ζητείται να αναγνωριστεί ευθύνη για την προσβολή των ως άνω δικαιωμάτων λόγω αναρτήσεως προστατευόμενων φωτογραφιών σε ιστότοπο προσβάσιμο στην περιφέρειά του. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να κρίνει μόνον επί της ζημίας που προκλήθηκε εντός του κράτους μέλους όπου έχει την έδρα του. Δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού Ρώμη II, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί να εφαρμόσει το εθνικό του δίκαιο.

50. Η απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635), αφορά, βεβαίως, αγωγή αποζημιώσεως λόγω προσβολής περιουσιακών δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο, ωστόσο, στη σκέψη 42, η οποία παρατίθεται ανωτέρω, στο σημείο 47 των προτάσεων, διατυπώνεται κρίση γενικού περιεχομένου.

51. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντική η υπενθύμιση ότι η έννοια «τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» δεν μπορεί να ερμηνευθεί τόσο ευρέως ώστε να καλύπτει κάθε τόπο στον οποίο θα μπορούσαν να γίνουν αισθητές οι επιζήμιες συνέπειες ενός γεγονότος που έχει ήδη προκαλέσει ζημία η οποία επήλθε σε άλλον τόπο²⁰.

52. Στα ίχνη της νομολογίας αυτής, το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει ότι η εν λόγω φράση δεν αφορά τον τόπο κατοικίας του ενάγοντος όπου βρίσκεται το επίκεντρο της περιουσίας του για τον λόγο και μόνον ότι ο ενάγων υπέστη στον τόπο αυτόν οικονομική ζημία συνεπεία της σημειωθείσας εντός άλλου κράτους μέλους απώλειας ορισμένων περιουσιακών στοιχείων του²¹.

53. Με την απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, σκέψη 49), το Δικαστήριο έκρινε ότι «το γεγονός και μόνον ότι ο ενάγων υπέστη οικονομικές συνέπειες δεν δικαιολογεί την αναγνώριση δικαιοδοσίας στα δικαστήρια του τόπου κατοικίας του εάν, όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η [απόφαση της 10ης Ιουνίου 2004, Kronhofer (C-168/02, EU:C:2004:364)], τόσο το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός όσο και η επελθούσα ζημία εντοπίζονται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους (βλ., συναφώς, απόφαση [της 10ης Ιουνίου 2004, Kronhofer, C-168/02], EU:C:2004:364, σκέψη 20)».

19 — Το Δικαστήριο δεν απαίτησε τη συνδρομή της περιστάσεως αυτής σε καμιά από τις ακόλουθες αποφάσεις, ήτοι στις αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2011, eDate Advertising κ.λπ. (C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685, σκέψη 52), της 19ης Απριλίου 2012, Wintersteiger (C 523/10, EU:C:2012:220, σκέψη 29), της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, σκέψη 42), και της 22ας Ιανουαρίου 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, σκέψη 32).

20 — Απόφαση της 16ης Ιουνίου 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21 — Απόφαση της 16ης Ιουνίου 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

54. Αντιθέτως, το Δικαστήριο διευκρίνισε στη σκέψη 50 της αποφάσεως της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), ότι, «[α]ντιθέτως, η εν λόγω αναγνώριση δικαιοδοσίας [ήταν δικαιολογημένη] στο μέτρο που η κατοικία του ενάγοντος αποτελεί όντως τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός ή τον τόπο επελεύσεως της ζημίας».

55. Συνεχίζοντας τη συλλογιστική του, το Δικαστήριο αναγνώρισε στη σκέψη 55 της εν λόγω αποφάσεως τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του ενάγοντος, βάσει του τόπου επελεύσεως της ζημίας, ιδίως όταν η εν λόγω ζημία επέρχεται άμεσα σε τραπεζικό λογαριασμό του συγκεκριμένου ενάγοντος σε τράπεζα εδρεύουσα στην περιφέρεια δικαιοδοσίας των δικαστηρίων αυτών.

56. Σε υποθέσεις που αφορούσαν προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή παράβαση του δικαιού του ανταγωνισμού με τη χρήση του διαδικτύου, τόπος επελεύσεως της ζημίας είναι, κατ' αρχήν, κάθε τόπος στον οποίον είναι προσβάσιμος ένας ιστότοπος. Λόγω της πανταχού παρουσίας του διαδικτύου²², επομένως, υπάρχουν πολλοί τόποι επελεύσεως της ζημίας.

57. Προκειμένου να αποφευχθεί η παγκόσμια δικαιοδοσία, ακόμη και όταν υφίστανται «Minimum Contacts» [ελαχίστη επαφή]²³, η νομολογία και η θεωρία έχουν προσπαθήσει από καιρό να διαμορφώσουν κριτήρια [περι]ορισμού των πιθανών τόπων επελεύσεως της ζημίας για τέτοια αδικήματα που τελούνται μέσω διαδικτύου. Έτσι, προκειμένου να θεμελιωθεί δικαιοδοσία βάσει του τόπου επελεύσεως της ζημίας, η επίδικη παραβίαση του δικαιού του ανταγωνισμού πρέπει να παράγει ορισμένα αποτελέσματα²⁴. Πράγματι, μια ζημία μπορεί να αποκλειστεί εάν είναι πρόδηλο ότι ο ανταγωνισμός τον οποίον επικαλείται ο ενάγων δεν είχε τελικώς καμία οικονομική συνέπεια στην αγορά ή στις αγορές για τις οποίες πρόκειται. Κατά συνέπεια, η διαδικτυακή διαφήμιση, για παράδειγμα, των υπηρεσιών ενός παρόχου που είναι γνωστός μόνον σε τοπικό επίπεδο είναι προφανές ότι μπορεί να προκαλέσει ζημία μόνο στην τοπική αγορά²⁵.

58. Μπορεί εν προκειμένω να θεμελιωθεί αντιστοιχία με τους ισχυρισμούς περί προσβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, «στις υποθέσεις παραποιήσεως/απομιμήσεως, το άμεσο βλαπτικό αποτέλεσμα θα είναι κατά κανόνα η χρηματοοικονομική ζημία που υπέστη ο δικαιούχος στον τόπο ή στους τόπους στους οποίους το προϊόν παραποιήσεως/απομιμήσεως διατέθηκε προς πώληση, διαφημίστηκε ή χρησιμοποιήθηκε. Στο σχετικό εγχειρίδιό τους, οι καθηγητές Fawcett και Torremans ανέφεραν συναφώς ότι *“σε πολλές περιπτώσεις, η πράξη της παραποιήσεως/απομιμήσεως προκαλεί οικονομική ζημία στον ενάγοντα [...] Συνήθως, δεν είναι δύσκολο να προσδιοριστεί η εν λόγω ζημία. Αν, για παράδειγμα, ο εναγόμενος πωλεί προϊόν παραποιήσεως/απομιμήσεως, αυτό προκαλεί απώλεια των πωλήσεων [του ενάγοντος]. Ως εκ τούτου, η ζημία επέρχεται στον τόπο στον οποίον υπήρξε απώλεια των πωλήσεων. Αυτός είναι ο τόπος στον οποίον πωλείται το προϊόν παραποιήσεως/απομιμήσεως. [...] Επισημαίνεται ότι η ανάλυση αυτή είναι απολύτως σύμφωνη με τη νομολογία του [Δικαστηρίου] και μπορεί να επεκταθεί και σε άλλα είδη*

22 — Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η νομολογία σχετικά με τη δικαιοδοσία σε περίπτωση προσβολής δικαιώματος (και δυσφημίσεως) διά πανταχού παρόντος μέσου, όπως π.χ. το διαδίκτυο, επηρεάστηκε ιδίως από την απόφαση Zippo Manufacturing κατά Zippo Dot Com 952 F Supp 1119 (WD Penn 1997). Βλ. Dunham, C.R., Elon University School of Law Legal Research Paper No. 2008-01 (http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1273709).

23 — Το κριτήριο αυτό έχει αναφερθεί από τον γενικό εισαγγελέα P. Léger στις προτάσεις του στην υπόθεση Shevill κ.λπ. (C-68/93, EU:C:1995:1, σημεία 44 και 45, καθώς και στην υποσημείωση 28), όπου αναφέρει ότι «θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι μια τόσο ειδική ζημία όπως η προσβολή της υπολήψεως ή τιμής ενός προσώπου είναι αδύνατον να χωριστεί από το πρόσωπο αυτό και επέρχεται οπωσδήποτε στον τόπο κατοικίας του. [...] Είμαι πεπεισμένος ότι σε μια τέτοια υπόθεση ο τόπος επελεύσεως της ζημίας συμπίπτει με το έδαφος εντός του οποίου κυκλοφόρησε το δημοσίευμα. Η ζημία μπορεί να διαχωριστεί από το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του παθόντος, το οποίο [...] δεν συνδέεται οπωσδήποτε με τη ζημία [...] Βλ., συναφώς, την ανάλυση του Ανωτάτου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών στην υπόθεση Keeton κατά Hustler Magazine Inc., 465 US 770, 79 L Ed. 2d 790, 104 S C 1473, ιδίως δε (10): “Δεν δικαιολογείται να περιοριστούν στο forum actoris οι αγωγές λόγω δυσφημίσεως. Ο παθών επί δυσφημίσεως, όπως ο παθών επί οποιασδήποτε άλλης αδικπραξίας, μπορεί να επιλέξει να προσφύγει σε οποιοδήποτε δικαστήριο με το οποίο ο εναγόμενος έχει ‘κάποια ελαχίστη επαφή’ [...] έτσι ώστε η εκδίκαση της αγωγής να μη προσβάλλει τις παραδοσιακές έννοιες του fair play και της ουσιαστικής δικαιοσύνης”» (η υπογράμμιση δική μου).

24 — Βλ. Oberlandesgericht Bremen (περιφερειακό ανώτερο δικαστήριο της Βρέμης, Γερμανία) CR 2000, 771, cour d'appel d'Orléans (εφετείο της Ορλεάνης, Γαλλία) Rev crit 93 (2004), 139, Landesgericht Köln (περιφερειακό δικαστήριο της Κολωνίας, Γερμανία) GRUR-RR 2006, 195. Βλ. Mankowski, P., σε Spindler και Wiebe (επιμέλεια), *Internet-Auktionen und elektronische Marktplätze*, 2005, κεφάλαιο 12, σημείο 66.

25 — Βλ. Rauscher, T., και Mankowski, P., *Europäisches Zivilprozessrecht*, «Artikel 5 Brüssel I-VO», Sellier, 2η έκδ., 2006, παράγραφος 86d, σ. 206.

αγωγών με αίτημα την παύση παράνομης συμπεριφοράς. Έτσι, όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η οικονομική ζημία επέρχεται συνήθως στον τόπο στον οποίον πωλούνται ή διανέμονται στο κοινό τα αντίγραφα του προϊόντος παραποίησης/απομιμήσεως· όσον αφορά, δε, τα σήματα, η ζημία επέρχεται στον τόπο στον οποίον χρησιμοποιήθηκε το σήμα προκειμένου να υποστηρίξει τη διάθεση προς πώληση ή την προσφορά των προϊόντων»²⁶.

2. Εφαρμογή στην κρινόμενη υπόθεση

α) Ποιος είναι ο τόπος επελεύσεως της ζημίας;

59. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει σαφώς ότι, σε περίπτωση παραβάσεως μέσω του διαδικτύου, ο τόπος «όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιόγONO γεγονός» κατά την έννοια του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 «μπορεί να διαφοροποιείται αναλόγως της φύσεως του δικαιώματος που φέρεται ότι προσβλήθηκε»²⁷.

60. Θεωρώ (όπως και η Επιτροπή) ότι, προκειμένου να προσδιοριστεί ο τόπος επελεύσεως του ζημιόγόνου γεγονότος στην κρινόμενη υπόθεση, πρέπει κατ' αρχάς να τεθεί το ερώτημα ποια είναι η φύση της ζημίας που προκάλεσε στην Concurrence η πώληση των επίδικων προϊόντων εκτός του δικτύου επιλεκτικής διανομής. Προς τον σκοπό αυτόν, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο των συμβάσεων αποκλειστικής διανομής, ο προμηθευτής παρέχει στον διανομέα το αποκλειστικό δικαίωμα διανομής των προϊόντων του σε δεδομένη περιοχή και δεσμεύεται να μη διανείμει τα εν λόγω προϊόντα εκτός του δικτύου πώλησεως του διανομέα. Ο τελευταίος δεσμεύεται, με τη σειρά του, να αναπτύσσει και να προωθεί την πώληση των προϊόντων του προμηθευτή στη συγκεκριμένη περιοχή. Σε περίπτωση προσβολής μέσω διαδικτυακού ιστοτόπου των αποκλειστικών δικαιωμάτων που παρέχονται με τη σύμβαση, η ζημία που μπορεί να επικαλεστεί ο διανομέας είναι η μείωση του όγκου των πωλήσεών του, ως συνέπεια των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν λόγω της προσβολής του αποκλειστικού του δικαιώματος, και η συνακόλουθη απώλεια των κερδών. Λαμβανομένου, όμως, υπόψη, του περιορισμένου γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του δικαιώματος αποκλειστικής διανομής, ο τόπος στον οποίον επέρχεται η επίμαχη μείωση πωλήσεων και απώλεια κερδών συμπίπτει κατ' ανάγκην με την επικράτεια του κράτους μέλους για την οποίαν έχει χορηγηθεί δικαίωμα αποκλειστικής διανομής στον διανομέα.

61. Από τη δικογραφία φαίνεται να προκύπτει ότι, στην επίδικη υπόθεση, δεδομένου ότι ο διανομέας διέθετε αποκλειστικό δικαίωμα περιοριζόμενο στη γαλλική επικράτεια, η μείωση πωλήσεων και η απώλεια κερδών μπορούν να επέλθουν μόνον στη Γαλλία. Κατά συνέπεια, ο τόπος στον οποίον συνέβη το ζημιόγONO γεγονός είναι η Γαλλία και αρμόδιος δικαστής, δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, είναι ο Γάλλος δικαστής.

26 — (Η μετάφραση και η υπογράμμιση δική μου) «[i]n infringement matters, the direct harmful event will usually be the financial loss which is suffered by the holder of the right at the place where the infringing material is marketed, advertised or used. In the reference book in the matter, Professors Fawcett and Torremans have pointedly noted in that respect that 'in many cases an act of infringement will cause direct economic loss to the plaintiff [...]. It is not usually hard to identify what the loss is. If, for instance, the defendant sells an infringing product this will result in a loss of sales. Damage is, therefore, sustained in the place in which the sales are lost. This will be the place in which the infringing product is sold'. [...] It is submitted that this analysis is in total agreement with the case law of the [Court], and that could be extended to other kinds of infringement actions. Thus, with respect to copyrights, the financial loss is usually sustained where copies of the infringing material are sold or issued to the public; in trade marks, where the sign is used in support of the marketing or offering of products». Βλ. Nuyts, A., *International Litigation in Intellectual Property and Information Technology* (European Commission Research Project on Judicial Cooperation in Matters of Intellectual Property and Information Technology), Wolters Kluwer, 2008, σ. 123. Βλ., επίσης, Pazdan, M., και Szpunar, M., «Cross-Border Litigation of Unfair Competition over the Internet», σε Nuyts, A., ό.π.π., σ. 131.

27 — Απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

62. Ειδικότερα, δεδομένου ότι οι ιστότοποι Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es και Amazon.it είναι κατ' αρχήν προσβάσιμοι στη Γαλλία, η προβαλλόμενη από την Concurrency ζημία συνίσταται στην απώλεια μεριδίου αγοράς της εταιρίας στο πλαίσιο της δραστηριότητας πωλήσεως των προϊόντων της σειράς ELITE τόσο στο κατάστημά της στο Παρίσι όσο και στον ιστότοπό της, τον οποίον διαχειρίζεται από την έδρα της στο Παρίσι. Κατά συνέπεια, η ζημία της δεν μπορεί παρά να επέρχεται στη Γαλλία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον ο Γάλλος δικαστής θα έπρεπε να είναι αρμόδιος και όσον αφορά τους επίδικους εν προκειμένω ιστοτόπους της Amazon στο εξωτερικό²⁸.

63. Ο τόπος επελεύσεως της ζημίας πρέπει να καταδεικνύει ένα *forum delicti* το οποίο να διαθέτει σαφώς έναν «ιδιαιτέρως [στενό δεσμό]» και να «δικαιολογεί την απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας στα δικαστήρια [πέραν της κατοικίας του εναγομένου] για λόγους ορθής απονομής της δικαιοσύνης και αποτελεσματικής οργανώσεως της δίκης»²⁹.

64. Επισημαίνω ότι «όποιος καθιστά προσβάσιμη μια πληροφορία με συγκεκριμένη μέθοδο, το πράττει με πλήρη επίγνωση της εμβέλειας που μπορεί να έχει η πληροφορία αυτή. Ιδίως, δε, όποιος αναρτά μια πληροφορία στο [διαδίκτυο], το πράττει εν γνώσει του ότι η πληροφορία που καθιστά προσβάσιμη είναι διαθέσιμη στους πάντες, χωρίς κανέναν γεωγραφικό περιορισμό»³⁰.

65. Για τον λόγο αυτόν, στην επίδικη υπόθεση, ο Γάλλος δικαστής είναι σε καλύτερη θέση από οποιονδήποτε άλλον να κρίνει το ζήτημα της απώλειας του μεριδίου αγοράς της Concurrency, στο πλαίσιο της δραστηριότητας πωλήσεως των προϊόντων της σειράς ELITE τόσο στο κατάστημά της στο Παρίσι όσο και στον ιστοτόπό της, τον οποίον διαχειρίζεται από την έδρα της στο Παρίσι.

66. Ας έχουμε, εξάλλου, υπόψη ότι ο προσδιορισμός του τόπου στον οποίον συμβαίνει το ζημιόγONO γεγονός πρέπει να ανταποκρίνεται στον σκοπό της προβλεψιμότητας της δικαιοδοσίας, ο οποίος αποτελεί άλλη θεμελιώδη αρχή του κανονισμού 44/2001 (που αποτυπώνεται στην αιτιολογική του σκέψη 11). Όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, *Wintersteiger* (C-523/10, EU:C:2012:220), ο σκοπός της προβλεψιμότητας συνηγεί επίσης υπέρ της αναγνώρισεως της δικαιοδοσίας, βάσει του τόπου επελεύσεως της ζημίας, στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο προστατεύεται το επίδικο δικαίωμα (εν προκειμένω, το αποκλειστικό δικαίωμα του διανομέα).

67. Τέλος, η Amazon Services Europe υποστηρίζει ότι η θεωρία της προσβασιμότητας δεν πρέπει να γίνει δεκτή, καθόσον ευνοεί το *forum shopping*, το οποίο, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας της κάθε εθνικής νομοθεσίας, απειλεί να οδηγήσει σε μεταδοτικό *law shopping*. Ωστόσο, αφενός, αρκεί η διαπίστωση ότι το επιχείρημα αυτό, το οποίο προβλήθηκε από τον γενικό εισαγγελέα N. Jääskinen με τις προτάσεις του στην υπόθεση *Pinckney* (C-170/12, EU:C:2013:400, σημείο 68), δεν υιοθετήθηκε από το Δικαστήριο στην απόφασή του επί της εν λόγω υποθέσεως και, αφετέρου, είμαι της γνώμης ότι ο φόβος αυτός είναι υπερβολικός, μεταξύ άλλων επειδή το εθνικό δικαστήριο δεν θα μπορεί να επιδικάσει αποζημίωση παρά μόνον για ζημίες που προκλήθηκαν στο έδαφος του κράτους μέλους της περιφέρειάς του³¹.

28 — Αυτό επιβεβαιώνει και ο γενικός εισαγγελέας P. Mollard στη γνωμοδότησή του ενόπιον του Cour de cassation (ακυρωτικό δικαστήριο) στην υπόθεση της κύριας δίκης, αριθ. H1416737, αναρρεσιβαλλόμενη απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2014 του cour d'appel de Paris [εφετείου του Παρισιού], δικάσιμος της 22ας Σεπτεμβρίου 2015 – FR (αριθ. 14).

29 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1998, *Réunion européenne κ.λπ.* (C-51/97, EU:C:1998:509, σκέψη 27).

30 — Η μετάφραση δική μου. «[T]hose who make information accessible by a particular method do so knowing of the reach that their information may have. In particular, those who post information on the [Internet] do so knowing that the information they make available is available to all and sundry without any geographic restriction». Βλ. *Dow Jones and Company Inc v Gutnick* [2002] High Court of Australia 56· 210 CLR 575· 194 ALR 433· 77 ALJR 255 (10 Δεκεμβρίου 2002), 39 (Gleeson CJ, McHugh, Gummow και Hayne J.J.).

31 — Βλ. σημείο 49 των παρουσών προτάσεων. Βλ. Rosati, E., «Brussels I Regulation and online copyright infringement: 'intention to target' approach rejected», *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2014, τόμος 9, τεύχος 1, σ. 19.

β) Ασκήει επιρροή στην επίδικη υπόθεση το γεγονός ότι αυτή δεν αφορά δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας;

68. Θεωρώ ότι η λύση που προτείνεται με τις προτάσεις αυτές είναι δικαιολογημένη, αφενός, επειδή είναι σύμφωνη με τους σκοπούς του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 (ιδίως με τον σκοπό της αναγνώρισεως της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που είναι σε καλύτερη θέση να κρίνει έναν ισχυρισμό) και, αφετέρου, επειδή δικαιολογείται έστω και αν η υπόθεση δεν αφορά δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

69. Επιπλέον, είμαι της γνώμης ότι, στο πλαίσιο της κρινόμενης υποθέσεως, το αποκλειστικό δικαίωμα διανομής σε μια περιοχή παρουσιάζει ομοιότητες με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

70. Ειδικότερα, συλλογιστική αντίστοιχη εκείνης που διατυπώθηκε στην απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, *Coty Germany* (C-360/12, EU:C:2014:1318), είναι δικαιολογημένη, δεδομένου ότι ούτε η εδαφικότητα της παρεχόμενης προστασίας υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως εκείνης συνδεόταν με την έκταση του προστατευόμενου δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς, στην περίπτωση εκείνη, επρόκειτο για κοινοτικό σήμα.

71. Η απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, *Coty Germany* (C-360/12, EU:C:2014:1318), δεν αφορούσε συγκεκριμένα το διαδίκτυο, διευκρίνισε, ωστόσο, ότι, σε περίπτωση κατά την οποία προβάλλεται ισχυρισμός περί παράνομης συγκριτικής διαφημίσεως ή αθέμιτης απομιμήσεως σημείου προστατευόμενου βάσει κοινοτικού σήματος, τις οποίες απαγορεύει ο νόμος κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού του κράτους μέλους του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υποθέσεως, το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 επιτρέπει να θεμελιωθεί, με κριτήριο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας, δικαιοδοσία για την εκδίκαση αγωγής λόγω ευθύνης, η οποία στηρίζεται στον εν λόγω εθνικό νόμο και η οποία ασκείται κατά προσώπου εγκατεστημένου εντός άλλου κράτους μέλους για το οποίο υποστηρίζεται ότι τέλεσε εντός του άλλου αυτού κράτους μέλους πράξη που προκάλεσε ή ενδέχεται να προκαλέσει ζημία εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υποθέσεως. Εξάλλου, δυνάμει τόσο του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη II όσο και του άρθρου 6, παράγραφος 2 και του άρθρου 4 του ίδιου κανονισμού, το δικαστήριο αυτό εφαρμόζει το εθνικό του δίκαιο.

γ) Ασκήει επιρροή στην υπόθεση η προέλευση των «αλλοδαπών» διαδικτυακών ιστοτόπων (δηλαδή των ιστοτόπων πέραν του Amazon.fr);

72. Είμαι της γνώμης ότι η προέλευση των ιστοτόπων στους οποίους προσφέρονται τα επίμαχα προϊόντα δεν ασκήει επιρροή για τους σκοπούς του προσδιορισμού της δωσιδικίας.

73. Ειδικότερα, όπως ανέφερε και η Επιτροπή, η δωσιδικία πρέπει να προσδιορίζεται βάσει της αγοράς στην οποία πωλούνται τα προϊόντα για τα οποία ισχύει το δικαίωμα της αποκλειστικής διανομής και στην οποία, ως εκ τούτου, επέρχεται η ζημία. Στην επίδικη υπόθεση, όπως ήδη παρατηρήθηκε, ο διανομέας φαίνεται να έχει αποκλειστικό δικαίωμα το οποίο περιορίζεται στη γαλλική επικράτεια και, ως εκ τούτου, στη Γαλλία υπέστη τη μείωση των πωλήσεών του και συνακολούθως την απώλεια κερδών. Το γεγονός ότι η μείωση και η απώλεια αυτή προκλήθηκαν από ιστοτόπους εγκατεστημένους στη Γαλλία ή αλλού ασκήει επιρροή μόνον για τους σκοπούς του προσδιορισμού της εκτάσεως της αποφάσεως περί απαγορεύσεως που ζητεί από το δικαστήριο ο διανομέας, δηλαδή του προσδιορισμού των ιστοτόπων που μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο της απαγορεύσεως αυτής.

74. Ο καθορισμός της δωσιδικίας, είναι, δηλαδή, κάτι διαφορετικό από την έκταση της απαγορεύσεως που μπορεί να επιβάλει το δικαστήριο στον εναγόμενο της κύριας δίκης, δηλαδή τον προσδιορισμό των ιστοτόπων στους οποίους αυτός δεν θα μπορεί πλέον να αναρτά προσφορές πωλήσεως των επίδικων προϊόντων. Βεβαίως, αν ο ενάγων της κύριας δίκης είναι σε θέση να αποδείξει *prima facie*

ότι ο περιορισμός των πωλήσεων και η απώλεια κερδών που υπέστη στη Γαλλία δεν οφείλονται μόνον στις δραστηριότητες του ιστοτόπου Amazon.fr, αλλά και στις δραστηριότητες των αλλοδαπών ιστοτόπων της Amazon, πρέπει να μπορεί να επιτύχει την έκδοση από τα γαλλικά δικαστήρια αποφάσεως που να αφορά και τους ιστοτόπους αυτούς. Ωστόσο, το ζήτημα αυτό αφορά την ουσία της υποθέσεως και όχι τον καθορισμό της δωσιδικίας. Όπως προαναφέρθηκε, μπορεί να θεωρηθεί κατά τεκμήριο ότι το δικαίωμα αποκλειστικής διανομής που διαθέτει η Concurrency έχει ένα εδαφικό πεδίο εφαρμογής το οποίο περιορίζεται στη γαλλική αγορά³². Επομένως, τα γαλλικά δικαστήρια θα πρέπει να κρίνουν σε ποιον βαθμό η προσφορά από αλλοδαπούς ιστοτόπους των προϊόντων που καλύπτονται από το δικαίωμα αυτό έχει επηρεάσει το μερίδιο της Concurrency στη γαλλική αγορά.

75. Πάντως, επισημαίνεται ότι το αν όντως συντρέχει προσβολή του δικαιώματος αποκλειστικής διανομής σε ένα πλαίσιο όπως αυτό της υποθέσεως της κύριας δίκης αποτελεί ζήτημα ουσίας στο οποίο δεν μπορεί εν προκειμένω να υπεισέλθει το Δικαστήριο. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός του τύπου στον οποίον συνέβη το ζημιογόνο γεγονός δεν μπορεί να εξαρτάται από στοιχεία που πρέπει να εξεταστούν σε μεταγενέστερο στάδιο, όπως η εξέταση της υποθέσεως επί της ουσίας.

V – Πρόταση

76. Για τους λόγους αυτούς, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα του Cour de cassation (ακυρωτικό δικαστήριο, Γαλλία) ως εξής:

Το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση προβαλλόμενης παραβάσεως της απαγορεύσεως μεταπωλήσεως εκτός δικτύου επιλεκτικής διανομής, με διαδικτυακές προσφορές πωλήσεως σε περισσότερους ιστοτόπους που λειτουργούν σε διαφορετικά κράτη μέλη, ως τόπος επελεύσεως της ζημίας πρέπει να θεωρηθεί ο τόπος στον οποίον ο κάτοχος δικαιώματος αποκλειστικής διανομής υφίσταται μείωση των πωλήσεών του και ο οποίος συμπίπτει με την επικράτεια στην οποία προστατεύεται το δικαίωμά του. Η προέλευση των ιστοτόπων μέσω των οποίων προσφέρονται τα επίμαχα προϊόντα δεν ασκεί επιρροή για τους σκοπούς του προσδιορισμού της δωσιδικίας.

32 — Θεωρώ προφανώς (όπως και η Επιτροπή) ότι, αν αποδειχθεί ότι η Concurrency έχει αποκλειστικό δικαίωμα διανομής για περιοχές εκτός της Γαλλίας, ο Γάλλος δικαστής, ως δικαστής του τόπου στον οποίον επήλθε η ζημία (βλ. απόφαση της 7ης Μαρτίου 1995, Shevill κ.λπ. C-68/93, EU:C:1995:61, πρώτο κριτήριο), δεν έχει δικαιοδοσία να αποφανθεί επί ζημιών που προκλήθηκαν ενδεχομένως σε αυτές τις άλλες περιοχές.